

אור הנר

עורך: נדירא אטין

דבר העורך

"ונפש כי תחטא בשגגה"

והדג שהוגש לשולחן היה דג טמא שדמיונו החיצוני לדג הכשר היה כמעט מוחלט. הרב, בחושי הרוחניים הדקים ובסייעתא דשמיא שליוותה אותו, הציל קהילה שלמה ממכשול של מאכלות אסורים.

במקרה אחר, שהדגיש את הקפדתו הבלתי מתפשרת על הלכות בישולי גויים, התארח הרב במדינה רחוקה אצל משפחה שביקשה לכבדו ככל יכולתה. הרב, שהלך בדרכו של ה"בית יוסף", החמיר כשיטת הספרדים שאין די בהדלקת האש על ידי יהודי, אלא יש צורך שגם הנחת הסיר על הכירה תתבצע בידי ישראל. בבית המארחים הועסק טבח שאינו יהודי, והמארחים, שהכירו את חומרת ההלכה, דאגו שכן המשפחה ידליק את האש בבוקר. אולם, הרב, שהיה רגיל לעקוב אחר הנעשה סביבו בעין פקוחה ובשלווה, הבחין בתנועה קלה במטבח. הוא הבחין ברגע שבו הטבח, מתוך הרגל של יעילות, הוריד לרגע את הסיר כדי לנקות את הכיריים והחזירו למקומו. באותו רגע, על פי ההלכה הפסוקה לרב, נאסר התבשיל באכילה משום "בישולי גויים". למרות האי-נעימות הגדולה והטרחה המרובה של המארחים, הרב הסביר בדרכי נועם ובחיוך את גדרי ההלכה וסירב לטעום מהמאכל. הוא לימד את הסובבים אותו שקדושת האכילה אינה רק באיכות המוצרים, אלא בדקדוק בפרטי ההלכה הקטנים ביותר, שכן נפשו של האדם מושפעת מכל פירוט הנכנס אל פיו.

למדים אנו עד כמה זהירות נזהרו גדולי האומה שלנו, ולכן מובן כמה משמים הצילו אותם שלא יכשלו בשום חטא ועוון.

כך גם בחיים שלנו בכל דרך שאדם רוצה לילך מהשמים מוליכים אותו, ואם אדם נזהר במצוות ובמעשים טובים משמים יסללו לו את הדרך לזהירות זו, אך אם טעינו זה סימן לחשבון נפש בשבילנו, מה וכיצד עלינו לתקן במעשינו, יזכנו ה', שבת שלום ומבורך.

נועד לגרום לו לשאול את עצמו: "כיצד קרה שהשמירה עליי הוסרה? היכן נחלשתי בזהירותי עד שהשמיים אפשרו לי להיכשל?". במהלך אחד ממסעותיו של מרן הרב מרדכי אליהו זצ"ל לחיזוק הקהילות היהודיות בצרפת, נערכה לכבודו סעודה חגיגית ומפוארת. המארחים, שהוקירו את הרב עד מאוד, עשו כל מאמץ כדי שהאירוח יהיה בסטנדרטים הגבוהים ביותר של כשרות והידור. הם הזמינו שף יהודי ירא שמיים ורכשו את חומרי הגלם מהספקים המפוקחים

ביותר בעיר. כשהגיעה שעת הסעודה, הוגשה לשולחן המנה המרכזית - דג נדיר ויקר שנחשב למעדן מלכים. כל הנוכחים התכוונו לטעום מהמנה, אך הרב מרדכי אליהו, בצעד שהפתיע את כולם, הניח את המזלג ולא טעם מהדג. המארחים, שחששו שמשוהו אינו לרוחו של הרב, מיהרו להרגיעו וציינו כי הדג נקנה מחנות בעלת השגחה מהודרת ובושל בכלים חדשים. הרב הקשיב לדבריהם בנחת אך ביקש לבקש בקשה משונה: הוא ביקש לראות את שאריות הדג, את העור והסנפירים שהוסרו ממנו במטבח. השף המופתע מיהר להביא את השאריות מהפח, ולאחר בדיקה מדוקדקת של הרב, חשכו עיני הנוכחים. התברר כי למרות ההשגחה בחנות, נפלה טעות נדירה אצל הספק,

בפרשת השבוע אנו פוגשים את עולם הקרבנות, ובין היתר את הציווי: "נפש כי תחטא בשגגה... ועשה אחת מהנה". התורה מורה לנו שאדם שעבר עבירה ללא כוונה, עליו להביא קרבן לבית המקדש, להתוודות ולהתחרט כדי שתתכפר לו שגגתו.

על ציווי זה מעורר האלשיך הקדוש שאלה נוקבת המהדהדת בלב כל קורא, מדוע אדם שחטא "בסך הכל" בשגגה, ללא כל כוונה רעה או רצון למרוד, צריך לעבור מסכת כה ארוכה ומתישה של בושא והשפלה? הרי התהליך אינו פשוט כלל, עליו לברר מהו הקרבן המדויק, להתייעץ עם מכרים ובכך לחשוף בפניהם את כשלוננו, לגשת לרב ולהסביר שוב ושוב מה אירע, ולאחר מכן לצעוד עם הבהמה לירושלים לעיני כל העם. כל עובר ושב מבטי בו בידיעה שזהו אדם שחטא, ובשיא התהליך עליו לעמוד בעזרה ולהתוודות שוב ושוב. לשם מה נדרש כל הצער הזה עבור מעשה שנעשה בטעות?

מבאר האלשיך הקדוש יסוד רוחני כביר המהווה מפתח לכל הנהגת האדם בעולם: השגגה אינה מקרית. אדם שזהיר במצוות בכל מאודו, אדם שקדושת המעשה בוערת בעצמותו - הקדוש ברוך הוא אינו מביא תקלה על ידו. השגגה היא מעין "איתות" מהשמיים המעיד על רפיון פנימי מסוים בזהירות הנדרשת.

הוא מדגים זאת ביסוד הנהגתי: אדם שחרד בכל נימי נפשו שלא להכניס לפיו מאכל אסור, שמקפיד על קלה כבחמורה מתוך אהבת ה' ויראתו - הקדוש ברוך הוא מבטיח לו שמירה עליונה שלא תארע לו תקלה לעולם. כך גם באדם הזהיר בממון וזולתו, מי שבוחר מגזל כאש, יזכה להשגחה פרטית שתמנע ממנו להיכשל בטעות בענייני כספים.

מכאן אנו למדים שהבושה והתהליך המפרך של הבאת הקרבן אינם עונש על הטעות הטכנית, אלא כלי שנועד לעורר את האדם להתבוננות פנימית. המסע לירושלים

דבר תורה לסעודה שניה

"ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו"

האור החיים הקדוש אומר בדרך רמז: שכאשר שוגים אנשי העדה וטועים מהדרך הישרה, גם הסנהדרין נפגעים שתורתם נעלמת מהם. זהו כעין עונש לסנהדרין על שלא השגיחו על עדת ה' לישר את החטאים שלהם, והחטא הזה הוליד חטא אחר.

האור החיים הקדוש מביא ראייה לזה מהגמרא במסכת כתובות (ס:) שאביי הורה הוראה בלי נטילת רשות מרבו ושגג באותה הוראה. והרגיש אביי כי החטא שאירע לו, הינו משום שלא נטל רשות מרבו זה מה שגרם לו לשגות בהוראה, כמו שמובא בגמרא בסנהדרין (ה:).

מכאן לומדים אנו, שההוראה בטעות של הסנהדרין הוא עונש לסנהדרין שלא מיחו כאשר ראו שהעדה שוגה, ובגלל שלא מיחו שגו הסנהדרין, ובגלל שגגת הסנהדרין עשו ישראל מעשה של חטא.

רואים מכאן קשר בין חלקי העם, חטא הסנהדרין הגיע בגלל שלא השגיחו על העם, וחטא העם הגיע בגלל חטא הסנהדרין.

דבר תורה לסעודה ראשונה

"אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון ליבו לשמים"

"אדם כי יקריב מכם קרבן לה'..."

שנינו בסוף מסכת מנחות (ק"י) נאמר בשור הגס: "אשה ריח ניחוח" (א, ט). ובעוף הדק - "אשה ריח ניחוח" (א, י"ז), ובמנחה - "אשה ריח ניחוח" (ב, ט"ו) לומר לך: אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכוון ליבו לשמים.

מאמר חז"ל זה מובא במקומות אחרים בש"ס על לימוד תורה ומתן צדקה לעניים.

העיר על כך רבי פנחס הורביץ בעל ה"הפלא"ה: האותיות שלפני "לב" (בסדר האותיות הרגיל) הן "אך", והאותיות שלאחר "לב" הן "גם". כידוע קיים כלל גדול של חכמינו ז"ל, שהמילה "גם" באה לרבות והמילה "אך" באה למעט. כלל זה מתקשר היטב לדברי חז"ל שלפנינו: "אחד המרבה בבחינת "גם", ואחד הממעיט בבחינת "אך" - ובלבד שיכוון את ה"לב" לשמים".

דבר תורה לסעודה רביעית

ברכת האילנות

היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאים פרחים, מברך: "ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם שלא חיסר בעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני אדם". ותיקנו ברכה זו לפי שהוא ענין שבא מזמן לזמן באופן מחודש, שאדם רואה עצים יבשים שהפריחם הקב"ה. ואין מברכים שהחינו על ברכת האילנות. ואין מברכים אלא פעם אחת בשנה, ולא יותר.

חיוב הנשים בברכה

גם הנשים תברכנה ברכת האילנות, שאין ברכה זו נחשבת כמצוה שהזמן גרמא, שחכמים לא קבעו זמן לברכה אלא מפני המציאות שהאילנות פורחים בניסן.

ברכת האילנות בשבת

מותר לברך ברכת האילנות בשבת ויום טוב, ואין לחוש ולגזור פן ישכח ויתלוש מפרחי האילנות בשבת. אלא שלכתחילה מהיות טוב יש לברך ברכת האילנות בימות החול, כשאין חשש שיפסיד הברכה, אבל בסוף חודש ניסן כשיש חשש שלא יראה יותר אילנות של מאכל עם פרחים, אין להימנע מלברך ברכה זו בשבת. (ילקו"י)

דבר תורה לסעודה שלישית

פניני הבן איש חי

"אדם פי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם"

שואל המדרש (ויקרא רבה כז) "מפני מה נבחרו הבהמות לקורבנות" ולא החיות?

ההסבר הוא: משום שהבהמות נמצאות במקום יישוב והקב"ה לא הטריח את האדם לתור אחר חיות ביערות ובמדבריות. הבהמה תמיד נרדפת ואילו החיה תמיד רודפת. ונאמר בקהלת (ג, ט'): "והאלוקים יבקש את נרדף".

והוסיף רבנו יוסף חיים - ה"בן איש חי" הסבר נוסף: לחיה יש מידה רעה של עזות וגסות הרוח, מה שאינו מצוי אצל הבהמה. והראיה לכך: שהרי לעתיד לבוא נאמר (ישעיה י"ו): "וְגַר זָאֵב עִם-כֶּבֶשׂ, וְנֶמֶר עִם-גְּדִי יִרְבֹּץ, וְעֵגֶל יִכְפֹּר וְמִרְיָא יִחְדּוּ".

הרי שיהיו מצויים במקום אחד ולא ירדפו האחד אחרי השני לטרף, אולם עדיין ייקחו לקורבנות מן הבהמות. על כורחך שההסבר הזה הוא העיקר וקיים ועומד לעתיד לבוא.

לברכה והצלחה

אלמוג לוי
בן שולמית הי"ד

לברכה והצלחה

שיר בת אושרת
בן ציון בן מירב

למנוח עולם ברחמי רח

שרה בת לאוהה
ינית בת רחל
שמעון בן מרסל
תנצבה

למנוח עולם ברחמי רח

לאה בת
סוליקה רביבו
ז"ל (הי"ד)
תנצבה

למנוח עולם ברחמי רח

חנה בת חפסה
יעקב בן מרים
תנצבה

שו"ת עם הרה"ג הרב אורן נזרית

סיום מסכת בערב פסח

שאלה: א. האם רשאים להתקבץ בחורה ולסיים בערב הפסח מסכת לתענית בכורות בצורה כזאת שכל אחד ילמד דף וקובץ על יד ירבה. והאם ייחשב ויועיל להם הדבר לפוטורם מהתענית.
ב. האם רשאים לנהוג כן בימי תשעת הימים בחדש אב לקיים סעודה בשרית או לאו.
תשובה: ציבור שנשתתפו ביניהם לחלק מסכת אחת שכל אחד ילמד ממנה כמה דפים, אפילו שחלקו בניהם באופן זה את כל הש"ס, אין לזה גדר של סיום מסכת כל שאין אחד מהם שסיים מסכת אחת בשלימות לפטור הבכורות מתענית בערב פסח, וכן אין להקל באופן זה באכילת בשר בתשעת הימים מראש חודש אב.

שאלה: החיילים שנמצאים בלחימה האם הם חייבים בבדיקת חמץ, וכיצד יעשו זאת?
תשובה: טוב שיעשו בדיקה ללא ברכה ויצניעו הדברים שהם חמץ, וכן החמץ ששייך להם, ויפקירו אותו ויבערו אותו, וכן אם הגיעו לבילי החג וראו חמץ יכפו עליו כלי כמבואר בשו"ע (ס"ו תמו"ס).

דיון משפחתי עם הרב יצחק זילברשטין

שו"ת עם הרה"ג הרב בנימין חותה

בדיקת חמץ

שאלה: האם יש חובה לבדוק חמץ בחנויות וסופרים וכיצד מקיימים הבדיקה שהרי יש קושי כיון שעובדים בערב פסח עד מאוחר מאוד ויש לקוחות רבים בחנות וקשה הדבר. ומקום שלא בדק חמץ האם מותר לקנות בו בפסח.
תשובה: חייב לעשות ניקיון יסודי כמה ימים לפני פסח בחנויות וסופרים, ובערב פסח אפילו שיש אנשים בחנות די בפיזור עשרה פתיתי חמץ כנהוג בזהירות ולקיים הבדיקה כדת וכדין ולבדוק עם נר, והמיקל בהעברה בעלמא יש לו על מי לסמוך. ומקום שלא בדקו אין איסור קניה באותו מקום כדין כניסה באקראי למקום שיש בו חמץ.

שאלה: סופר שיש לו סחורה חמץ במחסן, ובמחסן נמצא גם סחורה הכשרה לפסח האם מותר לקחת מהמחסן מהסחורה הכשרה לפסח.
תשובה: חובה שהסחורה שהיא חמץ תהיה סגורה ומכוסה במחיצה במחסן עם כיתוב מבחוץ באותיות גדולות שסחורה זו חמץ, ואז מותר להיכנס למחסן להוציא את הסחורה הכשרה. ואם לא עשו מחיצה ולא כיסו החמץ כמו שצריך מותר להיכנס רק באקראי במקום צורך למחסן להוציא הסחורה הכשרה אבל לא יכנסו הרבה פעמים.

"והשיב את הגזלה אשר גזל" (ויקרא ה', כ"ג)

בחור שגזל לשוב בתשובה, פנה אל הגאון רבי יצחק זילברשטין שליט"א בפשאלה הבאה:

בסמוך לבית הספר בו למדתי קצת צרכניה. מדי יום הייתי יוצא בזמן ההפסקה אל הצרכניה כדי לקנות פחית שתיה. כבכל צרכניה, נמכרים שם שני סוגי פחיות: פחית קרה ממקור הפחיות, שמחירה הוא ששה שקלים, ופחית שאינה קרה, שמחירה הוא ארבעה שקלים בלבד. ספמתי עם בעל הצרכניה, שאשלם לו אחת בשבוע, ביום ששי, עבור כל הפחיות שאקח במשך השבוע.

בכל פעם היה בעל הצרכניה שואל אותי: "לקחת פחיות קרות או חמות?". "חמות", השבתי, ושלמתי לפי תעריף החמות.

האמת הייתה, שהפחיות היו קרות, אך בכל זאת לא שקרתי למוכר... מדוע? - כי לא לקחתי את הפחיות מהמקור המיוחד לפחיות, אלא נטלתי בכל יום פחית אחת מאריות הפחיות החמות, וכשטו הלכתי והטמנתי אותה במקור החלב, מתחת לשקיות החלב והשוק... למחרת, הייתי חוזר ושולף את הפחית שהטמנתי אתמול, ותחתייה הנחתי פחית חמה חדשה, בשביל מחר...

שאלתי אפוא היא - האם אני צריך להשיב למוכר שני שקלים עבור כל יום, או שמא לא גזלתי ממנו דבר, והרי הלכה בידינו: "זה נהנה וזה לא חסר פטור" (בבא קמא כ"ג), דהינו, אמנם אני נהניתי מפחית קרה, אך לא החסרתי למוכר מאומה, ואם כן שמא פטור אני מלשלם?...

תשובה:

בנדאי שקימת הקפדה מצד בעל הצרכניה שלא ינהגו כן, ולמשל אם הוא יכנס ויראה פחיות שתיה בין שקיות החלב, יתכן שיבוא לגעור בעובדים שאינם מקפידים על הסדר, וכמו כן הלקוחות אוהבים לקנות במקום מסדר, כשכל פריט ארוז ומנח במקומו, ואם יראו אי-סדר שגזל, ערכו של המקום יפחת בעיניהם, וימה יהיה אם עוד כמה בחורים יחליטו לאמץ את השיטה ויטענו: "זה נהנה וזה לא חסר", עד שיהפך מקור החלב למקור פחיות? ולכן, בנדאי שאין לנהוג כפי שנהג הבחור השואל.

ואם בעל הצרכניה מקפיד שלא ינהגו כן, ושלל ישתמשו במקור שלו עבור צרכים פרטיים, אם כן הרי הוא "חסר", וממילא מחיר הפחית שהתקדשה על ידי מקור הצרכניה, הוא פמחיר פחית קרה, ושלם ישלם הבחור את שני השקלים הנוספים עבור כל פחית... (זאת ועוד, שיש לטעון שהמוכר גובה את תוספת המחיר בעד פחית קרה, בשל השקעתו בהעמדת המקור והחשמל, ומבחינתו קרור במקור אחר הוא הינו הן, כי גם כאן השקיע והוציא הוצאות עבור שירותו של הלקוח, ולכן בנדאי שהמחיר יהיה גבוה יותר).

לסכום: יש לשלם לבעל הצרכניה את תוספת המחיר, כשונייה של פחית קרה.

לדפואה שלימה

סולטנה
בת פרח
שמעון יעקב
בן סולטנה

לברכה והצלחה

חיים לוי וב"ב
דון דבקה
הודיה לוי

לדפואה שלימה

יוסף לוי
בן וקטוריה

לדפואה שלימה

ברוך חי בן לאה
רחל בת שרה
מירה מרים
בת רחל

לזיווג הגון

שירה
בת ציפורה

כתב האר"י הקדוש: "הנזהר באיסור חמץ בפסח א"

מה צריך לקנות

שיש בו חשש חמץ. כמו כן, המייצבים עלולים להכיל עמילנים שיכול להיות שהופקו מחיטה (עמילן מופק מחיטה, תירס, או תפוז"א, וכאשר הכימאי בודק את המוצר, אין לו דרך לדעת אם העמילן הוא של חיטה או תפוז"א, ולכן יש להתייחס לעמילן כאל ספק חמץ).

ניתן דוגמאות לעניין מכמה מוצרים, והאם צריכים כשרות לפסח.

בשר ודגים: בשר או דגים שנקנו טריים מן השוק, אינם צריכים כשרות לפסח, משום שאין בהם שום תהליך ייצור. אך בשר קפוא או דגים קפואים חייבים כשרות לפסח. כל בשר קפוא מכיל 10% מים. כיצד המים נספגים בתוך הבשר? מזריקים בו חומר שנקרא "פוספט". הפוספטים גורמים למים להיספג בתוך הבשר, ופעמים שמזריקים הרבה מאוד מים, עד אשר הערך התזונתי אינו לפי התקן, כי צריך רמה מסוימת של חלבונים - לכן מזריקים חלבון סויה, או עמילן שיכול להיות ספק חמץ. כך גם בשר טחון ובשר מעובד, וכן נקניקיות שאין עליהן כשרות לפסח, יכולה להיות בהן תערובת עמילנים. כמו כן, העטיפה של הנקניק מכילה חומר שעשוי מקטניות, שיכול להוות בעיה למי שאינו אוכל קטניות בפסח.

כמו כן, כל הדגים הקפואים צריכים הכשר לפסח, כיוון שאפשר שהזריקו לתוכם עמילנים. וכן שימורי הדגים יכולים להיות מוזרקים בעמילן.

[בשר שקונים לחג לא יאמרו "זה בשר לפסח" אלא "זה בשר לחג" כיוון שנותן לו שם של קרבן].

גבינות: גבינות מחייבות כשרות לפסח. כיום, תהליך ייצור הגבינה הוא על ידי מחמצות, וכדי להרבות בהם את החיידקים מוסיפים כל מיני חומרים מחמץ גמור. רטבים, ממרחים, תבלינים: כל הרטבים למיניהם, וביניהם קטשופ וכדומה, יש בהם תערובת עמילנים. כמו כן ממרחי תמרים, שוקולד, ריבות וכדומה מכילים עמילנים, וכן תבלינים בדרך כלל מעורבים בקמח או בעמילנים, ולכן כל אלו חייבים כשרות לפסח.

שמן סויה וקנולה: שמן סויה וקנולה הם קטניות, ולספרדים מעיקר הדין אינם צריכים כשרות מיוחדת לפסח. ובכל זאת, אף לספרדים ראוי לקנות כשר לפסח,

סיווג מוצרים לפסח

בכל בית ישנם מוצרים רבים שאינם מסומנים ככשרים לפסח. חלק מן המוצרים הללו חובה לבער לפני הפסח, או למכור לגוי, וחלק מהם ניתן להשאיר בבית או אפילו להשתמש בהם בפסח.

אין צורך בהכשר לפסח - מוצרים שאין בהם חשש חמץ, ומותר להשתמש בהם בפסח גם אם אין עליהם כשרות לפסח.

להצניע - מוצרים שתהליך הייצור שלהם עלול לכלול חמץ (ייצור בסביבת חמץ, או עזרים מחמץ), ולכן אין להשתמש בהם בפסח אם אין עליהם כשרות לפסח. אולם אין איסור הלכתי להותיר את המוצר בבית עד לאחר הפסח. רצוי להצניעו כדי שלא ישתמשו בו בפסח בטעות.

למכור - מוצרים שיש בהם תערובת חמץ או חשש לתערובת חמץ, ואיסורם מדרבנן. אפשר למכור מוצרים אלו במכירת החמץ, גם לפי הדעות שמחמירות שלא לכלול במכירה מוצרי חמץ גמור. בקטגוריה זו כלולים גם מוצרים שיש בהם חומרי גלם שלעיתים מופקים מחמץ אך אין בכך וודאות, ומחמת הספק מותר למוכרם.

נוהגים לבער - מוצרים שיש בהם חמץ גמור, ושיעור החמץ גדול מכזית (שיעור זה כלול באיסור 'בל יראה'). לכתחילה נהגו לבער מוצרים כאלה ולא לסמוך על המכירה. אומנם מעיקר הדין במקום צורך מותר למוכרם לגוי. (כשרות)

מוצרים לפסח

בעבר, כאשר אדם היה יוצא לשוק, היה יכול לקנות כמעט כל דבר שחפץ קודם הפסח, ולא היה חשש של חמץ, מה שאין כן בזמננו, כשהרבה מוצרים שנראים כטבעיים ותמימים עוברים תהליך ייצור בתעשייה. על כן עלולה להיות בעיה עם כשרותם של מוצרים אלו לפסח, ולכן יש להקפיד על כל מוצר שקונים, לוודא שיש עליו כשרות לפסח, ולהתייחס לכל דבר שאין עליו כשרות לפסח כאל ספק חמץ.

ולדוגמה - כל תמצית טעם מורכבת מלמעלה מ-30 רכיבים שונים שעלולים להכיל חמץ או קטניות (למי שאינו אוכל קטניות בפסח), צבע מאכל עלול להכיל חומר

פילו במשהו מזבטה לו שלא יחטא כל השנה כולה

כשר לפסח?

כיוון שבתהליך הייצור של השמן ייתכן שנתערבו דגנים של חיטה.

כוסות קרטון, מנג'טים, נייר סופג, נייר אפיה, מגבות נייר: אף שבכל מוצרי הנייר יש חשש של תערובת עמילנים, מכל מקום מותר להשתמש בכל מוצרי הנייר ללא כשרות, כיוון שעמילנים אלו היו פגומים לפני כן. היתר זה כולל כוסות קרטון, נייר סופג, מנג'טים וכדומה (ילקוט יוסף פסח א').

חומרי ניקוי לבית: כל דבר שפגום לאכילה לגמרי עד שאינו ראוי לאכילת הכלב - אין עליו חשיבות של אוכל, וממילא מותר להשתמש בו אפילו בפסח, ואינו צריך הכשר.

אוכל של בעלי חיים, כגון דגים, תוכים, או כלבים: אוכל של דגים וכן אוכל של כלבים, שהוא מאוס לאכילת אדם, אינו צריך הכשר לפסח. אבל לגבי אוכל של תוכים - אם זה דוחן לבד - אין איסור, ואם זו תערובת דגנים - חייבת כשרות לפסח. (הרה"ג ירון אשכנזי)

תרופות - בתרופות רבות יש עמילן חיטה, אומנם כיום ברוב התרופות ישנם תחליפים של עמילן תירס או תפוח אדמה - שהם כשרים לפסח. לגבי נטילת תרופות חמץ בפסח ישנם ג' חילוקים בהלכה:

א. חולה שיש בו סכנה - אם לא הצליח להשיג את התרופות ששותה כשרות לפסח, יכול לשתות את כל התרופות ששותה כרגיל, גם אם אין בהם טעם, וגם אם יש בהם טעם. ויקנה את התרופה קודם פסח ויכוון שלא לזכות בחמץ שיש בתרופה. ואם יש להם טעם ערב וטעים, טוב שיערבב בתרופה דבר מר וישתה.

ב. חולה שאין בו סכנה - אם לא הצליח להשיג את התרופות ששותה כשרות לפסח, תלוי הדבר: אם התרופות הללו בלי טעם יכול לשתות אותם בפסח, ואם התרופות הללו אם טעם והטעם ערב לפה אינו יכול לשתות אותם בפסח.

ג. מיחוש בעלמא - אדם שהרגיש קצת כאבים בתוך ימי פסח (כגון שהרגיש קצת ראש ורוצה לשתות תרופה), אם לא השיג תרופות כשרות לפסח אינו יכול לשתות את

התרופה בפסח.

חשוב להדגיש: כיום רוב התרופות מיוצרים בצורה כזו שהם כשרות לפסח, או שיש להם תחליף כשר לפסח. (ילקוט יוסף)

משחות נעלים, חומרי ניקוי, בשמים וכו' - לא צריך הכשר! כתב הרב שלמה זלמן אוירבעך זצ"ל - מה שנותנים. הכשר לפסח על דברים שאין בהם כל חשש חמץ אין זה כי אם חוכא ואיטלולא.

משחת שיניים - לכתחילה מותר להשתמש אף ללא הכשר לפסח שכן פסולה היא מאכילת כלב ואין אדם מחשיב אותה למאכל אלא לניקוי בעלמא, אולם נהגו לקנות משחת שיניים עם הכשר וכן להחליף מברשת שיניים (למרות שאין חובה).

תמרוקים וקוסמטיקה

תמרוקים ודברי קוסמטיקה לנשים, מותרים בפסח, מכיון שנפסלו מאכילת כלב קודם הפסח. (ילקוט), ובשפתן ואודם יש אומרים שנכון להחמיר (הלימו"ע).

טבק הרחה

טבק הרחה כשר, שאפילו אם נעשה בכוהל חמץ, דינו כחרכו קודם זמנו, ומכל שכן שבארץ ישראל רוב הספירט מופק מדברים שאינם חמץ, וכל דפריש מרובא פריש. (שם)

בורגול/קוואקר - לרוב מורטבים בתהליך הייצור לכן ספק חמץ.

ככלל - מוצרי מזון פתוחים שאינם חמץ בעין נמכרים במכירת חמץ ואין צורך לבערם.

כתב האר"י הקדוש: "הנזהר באיסור חמץ בפסח א"

הכשרת

תנור

• **רגיל:** ניקוי בחומר פוגם, המתנה 24 שעות, הפעלה על החום הגבוהה ביותר כשעה. כמו כן יש להתיז חומר פוגם בפתח אוורור הטורבו, לכסות את הפתח הנ"ל ולא להפעיל את תוכניות הטורבו במשך החג.

• **פירוליטי** - הפעלה על תוכנית הניקוי העצמי הארוכה, לכסות את הפתח הנ"ל ולא להפעיל את תוכניות הטורבו במשך החג.

• **תבניות התנור** - אין להן הכשר (לא עמידות בליבון).

• **רשת התנור** - אם לא הניח עליה חמץ ישירות, יש לצפות בנייר כסף ולא להניח עליה מאכלים בצורה ישירה.

חצובה שעל הגז - ניקוי בחומר פוגם, עירו מכלי ראשון (יש עוטפים בניר כסף).

מבערים - ניקוי בחומר פוגם, עירו מכלי ראשון.

משטח הגז - ניקוי בחומר פוגם, עירו מכלי ראשון, ציפוי בניר כסף.

כיריים אינדוקציה - לדעת הספרדים ניקוי בחומר פוגם, ולדעת האשכנזים טוב שיעשה להם ליבון קל.

כיריים חשמליות - לנקות היטב ולהדליק למשך שעה על רמת החום הגבוהה ביותר. **פלטת חשמלית** - ניקוי בחומר פוגם, להדליק את הפלאטה שתגיע לחום שהיד סולדת בו ומיד יערה מים רותחים מכלי ראשון (ויזהר שהמים לא יגיעו למקום החשמל), לאחר מכן ציפוי בניר כסף.

מושגים בהכשר הכלים

כלל גדול - הכשרתן כפי תשמישן

• **כלים שנשתמש בהם בצונן** - מדיחן.

• **כלים שנשתמש בהם בחמין** - מגעילן.

• **כלים שנשתמש בהם באור** - מלבנן.

ליבון חמור - עד שיהיו ניצוצות ניתזים מהן, בימינו המתכות צפופות ולא יוצאים ניצוצות לכן יש להגיע ל-371 מעלות לפחות וזהו ליבון חמור.

ליבון קל - כשיניח קש או ניר על הכלי המלובן מיד נשרף.

הגעלה - במים רותחים בכלי ראשון שעל האש (מבעבים), בסיום ההגעלה יש לשטוף במים צוננים.

עירו מכלי ראשון - לכלים שכך שימושם כגון צלחות, קערות, כוסות וכו'.

שטיפה והדחה בצונן - לכלים שכך שימושם כגון כלי זכוכית, גביע קידוש, נטלה וכו'.

צורת הכשר הכלים

סירים

• **סיר בישול** - אלומיניום (שאינו מחרס), ניקיון היטב והגעלה.

סיר גריל - אם משתמשים בו עם שמן - ניקיון היטב והגעלה. ואם רוב שימושו בלי שמן - לא ניתן להכשירו לפסח.

סיר לחץ - הסיר וכל החלקים הגעלה.

תחתית לסירים - שטיפה הדחה ועירו מכלי ראשון.

מנגל - עדיף לקנות חדש, ואם אי אפשר ינקה בחומר פוגם את שיירי המאכלים שנדבקו, ואת דפנות המנגל יש ללבן בליבון חמור.

רשת של המנגל - יש לקנות רשת חדשה.

פילו במשהו מזבטח לו שלא יחטא כל השנה כולה

כלים לבסח

מיחם חשמלי

- לא חימם על גביו חמץ במשך השנה - ניקוי בחומר פוגם.
- חימם על גביו חמץ במשך השנה - הגעלה למכסה המיחם, ניקוי המיחם בחומר פוגם.

מיקרוגל - ניקוי בחומר פוגם, הפעלת המיקרוגל שבתוכו קערה עם חומר פוגם (כגון סבון כלים) למשך 10-15 דקות. עדיף לא להשתמש במיקרוגל בפסח.

שולחנות - אם במשך השנה השתמש בהם עם מפה לא צריך הכשר, אם לא - ניקוי בחומר פוגם, עירוי מכלי ראשון. במידה ויש חשש שיהרס, יש לכסות במפה לכל ימי הפסח.

שיש - ניקוי בחומר פוגם, עירוי מכלי ראשון. כששופך מים רותחים על השיש בכמה פעמים, יש לדאוג שהמקום ששופך עליו כעת יהא יבש, וזאת במטרה שלא יתקררו המים הרותחים על ידי המים שעל

השיש, ולא תועיל ההגעלה (טוב לערות שלושה פעמים).

כיוור - ניקוי בחומר פוגם, עירוי מכלי ראשון (טוב לערות שלושה פעמים).

כלי טפלון - אין להם תקנה.

קולט אדים - ניקוי בחומר פוגם, כיסוי המסננים בניר כסף, אין להפעילו בפסח.

מדח כלים - ניקוי המסילות והרשת, הפעלה ללא כלים עם טבלית סבון על התכנית הארוכה ביותר.

בקבוק תינוק - ניקוי בחומר פוגם, עירוי מכלי ראשון.

רצוי להחליף את פיטמת הבקבוק (חשש סדקים וחריצים שהחמץ נתפס בהם).

מפות ומגבות - כיבוס.

מכונת קפה אספרסו - ניקוי עם חומר פוגם. לאשכנזים, דינם כחרס ואין להשתמש בהם בפסח.

כלי זכוכית - לספרדים, שטיפה והדחה בחומר פוגם להשתמש בהם בפסח.

טוסטר - לא ניתן להכשירו לפסח.

מטאטא - ראוי לקנות חדש.

בלנדר - ניקוי בחומר פוגם, ואם עירו לתוכו דבר חם מכלי ראשון - יוסיף עירוי מים רותחים מכלי ראשון.

טרמוס - אם השתמש בו למים בלבד - מספיק שטיפה בלבד, ואם השתמש בו למשקים חמים שמעורב בהם חמץ - עירוי מים רותחים מכלי ראשון.

מיקסר - יש להימנע מלהשתמש בו (מפני שצורת ההכשר שלו מאוד קשה).

קערה של המיקסר - שטיפה והדחה (וטוב לערות מים רותחים).

קומקום (אם השתמשו בו לחימום מים בלבד) - שטיפה והדחה.

צ'יפסר - אם השתמשו בו בשמן שאינו כשר לפסח (וכ"ש

אם השתמשו לטיגון של שניצל עם פירוי לחם וכדומה שהם חמץ גמור) ימלא את הצ'יפסר במים ויחמם עד מצב רתיחה, ועדיף שיגלשו קצת מים.

מכסה של הצ'יפסר - הגעלה.

קרש חיתוך - שטיפה והדחה.

פומפיה - שטיפה והדחה.

פח אשפה - שטיפה והדחה היטב.

(המקור לכל הנ"ל ילקוט יוסף פסח מהדורא תש"פ הכשרת כלים לפסח).

